

Latvijas Peldēšanas federācija

Drošība uz ūdens un peldētprasme - indivīda, sabiedrības un valsts atbildība

26.05.2015

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Reālā situācija valstī

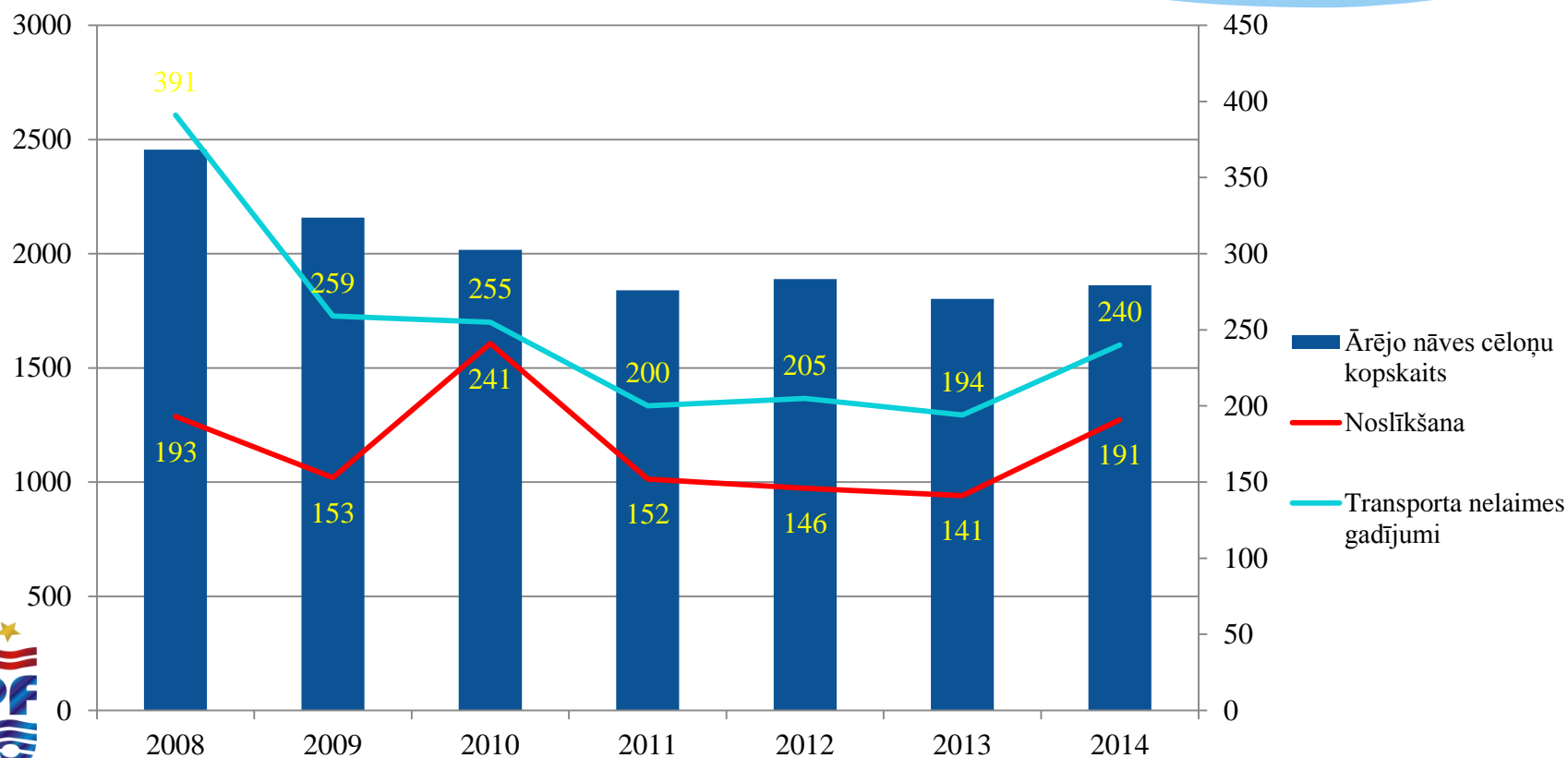
- * Latvijā par nāves cēloni slīkšana un noslīkšana tiek konstatēta 5 reizes biežāk nekā vidēji ES un pat 20 reizes biežāk nekā Lielbritānijā, kur uz 200 tūkstošiem iedzīvotāju ik gadu noslīkst vidēji tikai viens cilvēks;
- * Latvijā noslīkšana ir otrs biežāk fiksētais bērnu un jauniešu (vecumā 0-19 gadi) ārējais nāves cēlonis;
- * Vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem ik gadu noslīkst 6-7 bērni un jaunieši vecumā līdz 19 gadiem, kas ir lielākais traģiskais rādītājs visā ES (PVO);
- * Ik gadu 50% nelaimes gadījumos, kas nav saistīti ar CSN, par bērnu un jauniešu nāves cēloni tiek fiksēta noslīkšana;
- * Statistika liecina, ka katrs slīcējs apdraud vēl viena/divu līdzcilvēku dzīvības – bojā iet gan pats slīcējs, gan glābējs, kurš neorientējas situācijā;
- * 2013.gadā vidējas zaudēto gadu skaits uz vienu nāves gadījumu noslīkstot ir 21 gads. *Ceteris paribus* apstākļos 2014.gadā tas kopā veidoja 4011 zaudētus gadus. Pārrēķinot naudas izteiksmē - tikai neiekasēto darbaspēka nodokļu veidā Latvija nākotnē zaudē ap 17 miljoniem eiro gadā.

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Reālā situācija valstī

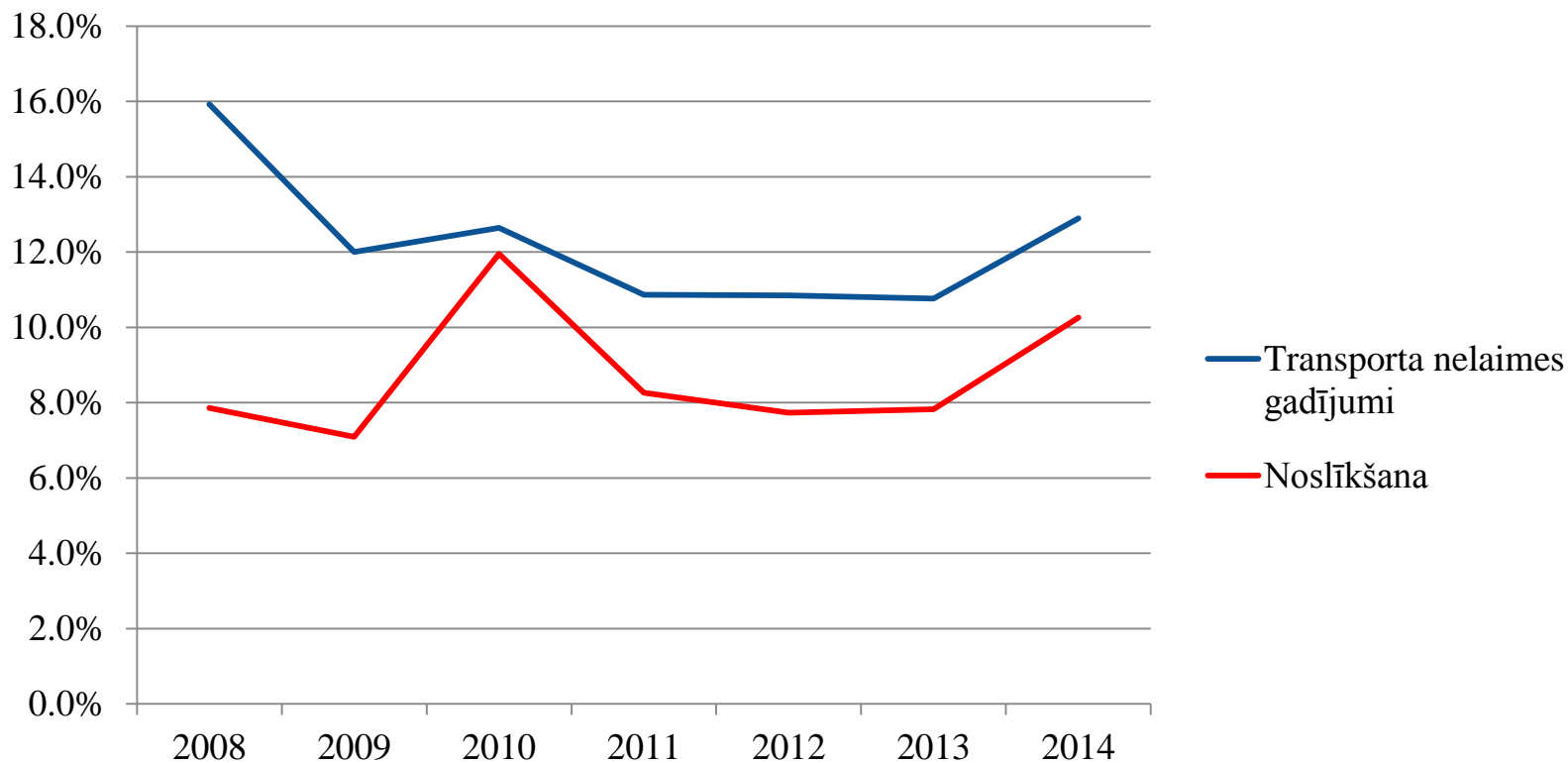
CSN un slīkšanas gadījumu skaita dinamika Latvijā

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Reālā situācija valstī

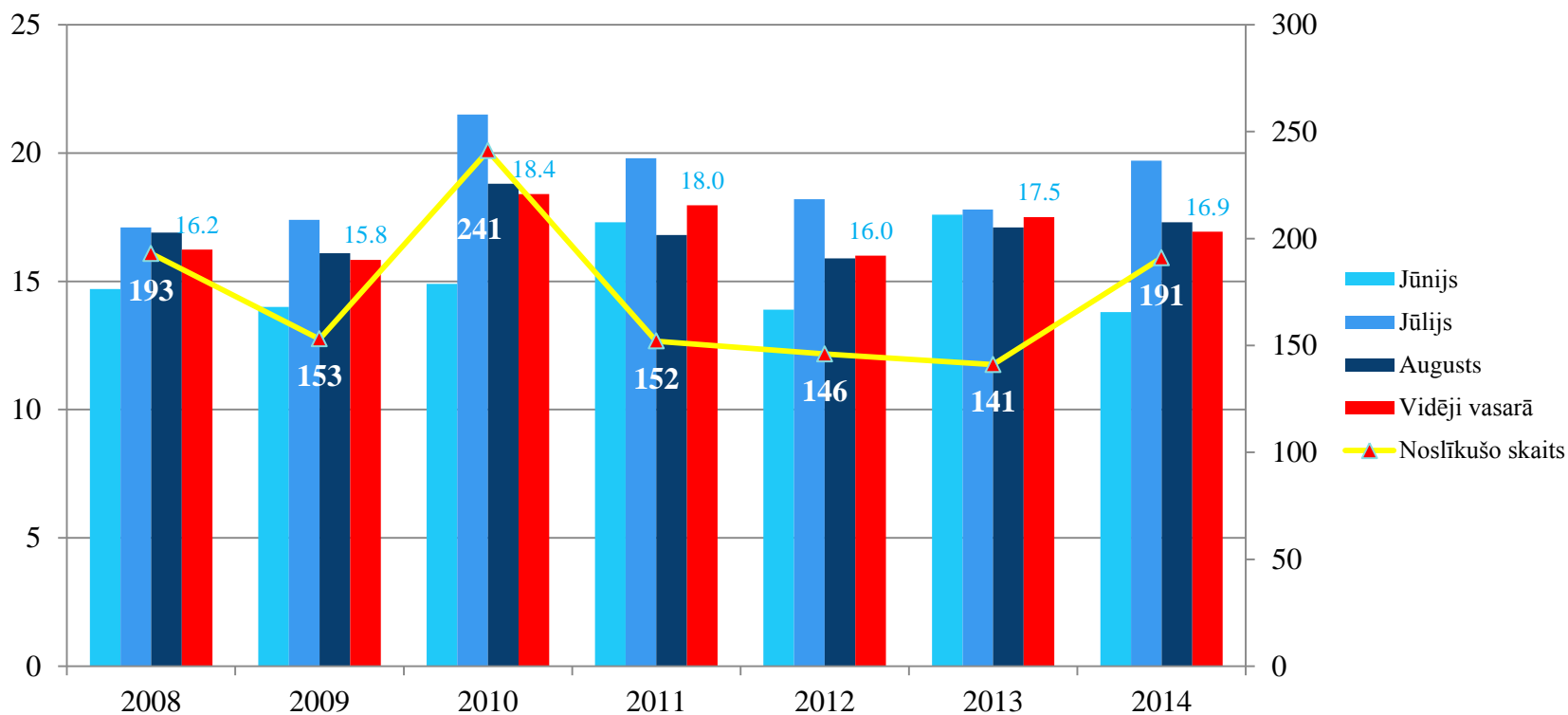
CSN un slīkšanas īpatsvars starp ārējiem nāves cēloņiem, %

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Reālā situācija valstī – slīkšana vs. karstums

Vidējā gaisa temperatūra vasarā un noslīkušo skaits

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Reālā situācija valstī

- * 23 Latvijas pašvaldībās ir pieejams vismaz viens publiskais peldbaseins, taču tikai lielākās pašvaldības saviem bērniem spēj nodrošināt bezmaksas peldētāpmācību;
- * Bērnu peldētāpmācības programmu realizācija tiek finansēta tikai par pašvaldību līdzekļiem;
- * Atsevišķas pašvaldības savu skolu bērnu peldētāpmācības nodrošināšanai ved uz peldbaseiniem, kas atrodas pat 60 km attālumā, kā arī uz kaimiņvalstu peldbaseiniem (Lietuva, Igaunija);
- * Latvijas pašvaldībās nav vienotas sistēmas un atbildības izjūtas par to, kādā apjomā un cik nopietnā līmenī būtu realizējama bērnu peldētāpmācība pat tad, ja tā tiek finansēta no pašvaldības budžeta līdzekļiem;

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Reālā situācija valstī

- * No valsts puses netiek sniegts nekāds atbalsts bērnu peldētapmācībai un drošības uz ūdens apmācībai kā arī preventīvām aktivitātēm – izglītošanai, informēšanai, profilaktiskajiem reidiem un kontrolei;
- * Valstī nav nedz IZM apstiprinātas peldētapmācības programmas, nedz metodisko norādījumu, nedz cita veida dokumentu, kas veicinātu bērnu un ik viena indivīda drošības apmācību skolās.
- * Diemžēl Latvija ir teju vienīgā no ES dalībvalstīm, kurā netiek īstenota jebkāda valsts līmeņa bērnu peldētapmācības programma;
- * Uz Latvijas nespēju nodrošināt bērnu drošību uz ūdens un atbilstošus preventīvos pasākumus norāda arī Eiropas Bērnu drošības alianse, kas šajā kategorijā Latvijai ir piešķīrusi pusotru balli piecu ballu sistēmā, kas ir zemākais vērtējums starp 12 bērna dzīvībai potenciālajiem riska faktoriem valstī;

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Reālā situācija valstīs

- * Salīdzinājumam - Zviedrijā, Dānijā, Norvēģijā, Somijā un pat Igaunijā visiem bērniem tiek mācīts ne tikai peldēt, bet arī adekvāti rīkoties ekstremālās situācijās ūdenī un tā tuvumā. Atsevišķās valstīs bez peldētprasmiņu apguves bērns nevar pāriet nākamajā klasē;
- * Teju visās ES valstīs ik gadu tiek rīkotas preventīvas izglītojošas un informatīvas kampaņas, kas tiek finansētas par valsts budžeta līdzekļiem

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Reālā situācija valstī

«Tas, ka mūsu bērni nemāk peldēt, ir kauns izglītības sistēmai, bērnam ir jāprot peldēt, bērnam ir jāzina satiksmes noteikumi»

I.Circene (Veselības ministres amatā,
2013.gadā)

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Risinājumi

- * Pētījumi pierāda, ka bērniem, kas neprot peldēt, pastāv 8 reizes lielāks noslīkšanas risks;
- * Slikšanai un noslīkšanai kā vienam no ārējiem nāves cēloņiem ir augsts preventijas potenciāls, kurš Latvijā līdz šim faktiski nav īstenots. Proti, šādu nelaimes gadījumu skaits ir samazināms izmantojot dažādus preventīvus instrumentus - peldētapmācību, informatīvas un izglītojošas kampaņas, labiekārtotu peldvietu ierīkošanu, utt.;
- * Apmācības programmai jābūt obligātai 1.-4.klašu audzēkņiem visām vispārējās izglītības iestādēs, kurām peldbaseins vai bērnu apmācībai piemērota baseina vanna ir pieejama 50km rādiusā, par optimālo programmas apjomu nosakot 48 mācību stundas, bet minimālo – 32 stundas;
- * Vietās, kurās nav iespējas nodrošināt bērnu peldētapmācību, bet ir pieejamas publiskās peldvietas, ir nepieciešams ieviest brīvprātīgās vasaras apmācību programmas, kuru ietvaros bērnu peldētapmācība un drošības uz ūdens apmācība tiek īstenota publiskajās peldvietās;

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Risinājumi

- * Nepieciešams izstrādāt un ieviest peldēšanas pedagogu kvalifikācijas testa sistēmu un „bērnu peldētapmācības rokasgrāmatu”, kas sekmētu profesionālu un korektu bērnu peldētapmācību izglītības iestādēs;
- * Izstrādāt sistemātiskus kontroles pasākumus bērnu peldētprasmju un drošības uz ūdens noteikumu pārzināšanas novērtēšanai programmā iesaistītajās izglītības iestādēs;
- * Ņemot vērā LPF izveidoto provizorisku peldbaseinu izvietojuma ģeogrāfisko karti ar to reģionu robežām, kuros jaunu peldbaseinu būvniecība būtu prioritāra, atbalstīt jaunu peldbaseinu būvniecību reģionos;
- * Izstrādāt un realizēt informatīvu un izglītojošu kampaņu par bērnu peldētapmācības un drošības uz ūdens apmācības nepieciešamību un nozīmi bērna veselībai un drošībai pie ūdens, īpaši uzrunājot bērnu vecākus, skolu pedagogus un ģimenes ārstus.

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Līdz šim paveiktais

- * Sporta politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam paredz izstrādāt un īstenot peldētapmācības programmu vispārējās izglītības iestāžu 1.–4. klases bērniem. Turklāt viens no atbalstāmajiem sporta politikas virzieniem ir bērnu un jauniešu sports, savukārt viens no apakšmērķiem ir veicināt iedzīvotāju fizisko aktivitāti;
- * Izstrādāts esošās situācijas ziņojums un vienotas peldētapmācības programmas, kas īpaši vērsta uz 1.–4. klašu audzēkņiem, projekts;
- * Apzinātas pašvaldības, kuras ir ieinteresētas un gatavas noteikt bērnu peldētapmācību kā obligāto sporta nodarbību un īstenot to pilnā apmērā, ja tiek piešķirts valsts līdzfinansējums;
- * Ir aprēķinātas orientējošās peldētapmācības programmas realizācijas izmaksas (IZM);
- * Ir izveidota Latvijas peldbaseinu infrastruktūras karte, kā arī apzināti tie reģioni, kuros būtu nepieciešams atbalstīt jaunu peldbaseinu izbūvi.

Drošība uz ūdens un peldētprasme

Bērnu peldētāpmācības programma

Programmas īstenošanas pamatuzdevumi:

- * Apgūt peldētprasmi un attīstīt fiziskās īpašības;
- * Sekmēt vispārējās izglītības iestāžu audzēkņu veselības saglabāšanu un nostiprināšanu, veidot izpratni par veselīgu dzīvesveidu;
- * Drošības noteikumu ievērošana, uzturoties brīvdabas un slēgtu ūdenstilpņu tuvumā;
- * Nelaiemes gadījumu ūdenstilpnēs un to tuvumā prevencija;

Programmas specifiskie uzdevumi:

- * Apgūt drošas atrašanās ūdenī un peldēšanas iemaņas;
- * Apgūt peldēšanas stilus un spēt brīvi pārvietoties ūdenī visos peldēšanas stilos, apgūt prasmi lēkt ūdenī, aizturēt elpu un peldēt zem ūdens;
- * Apgūt drošības uz ūdens *pamatpostulātus* un spēt identificēt potenciālus riska draudus ūdenī;
- * Stiprināt spēju ātri un droši reaģēt potenciāli bīstamās situācijās.

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Turpmāk nepieciešamais

- * Pilnveidot un apstiprināt vienotu bērnu peldētapmācības un drošības uz ūdens apmācības programmu un metodiskos norādījumus šīs programmas īstenošanai izglītības iestādēs;
- * Īstenot Sporta politikas pamatnostādnes izvirzīto uzdevumu: īstenot peldētapmācības programmu pilotprojekta veidā piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros un pakāpeniski pāriet uz obligātās apmācības modeli 2.klašu izglītojamajiem, bet vēlāk - 1.-4.klašu izglītojamajiem visā Latvijā;
- * Izskatīt iespējas finansēt programmas realizāciju ne vien no IZM budžeta līdzekļiem, bet arī citiem avotiem (piemēram, VM, valsts kapitālsabiedrībām, u.c.);
- * Noteikt valsts atbalsta formātu un/vai apjomu visiem uz doto brīdi iecerētajiem peldbaseinu celtniecības projektiem (19);
- * Ievērojot Sporta likumu un MK Nr.1396 noteikumus, noteikt par programmas realizāciju atbildīgās institūcijas un to kompetences sfēras, pienākumu veikt programmas īstenošanu un atbildību paredzot LPF;
- * Izglītot sabiedrību par peldētprasmes kā dzīvībai un veselībai vitālas prasmes lomu cilvēka dzīvē.

Peldētprasme un drošība uz ūdens

Aprēķini

- * Bērnu peldētapmācības un drošības uz ūdens apmācības programmas realizācijai nepieciešamais valsts līdzfinansējums vienam bērnam ir **1.42 EUR** par nodarbību.
- * Gadā griezumā no valsts budžeta tiek prasīti tikai **45.44 EUR** par katru bērnu, kurš apgūs peldētprasmi un drošību uz ūdens. Pārējos izdevumus sedz pašvaldības.
- * 2014./2015. mācību gadā mācības pirmajā klasē uzsāka 22 775 bērni, tātad programmas realizācijas pirmajā gadā ir nepieciešams aptuveni **1 034 896 EUR**.

LATVIJAS PELDĒŠANAS FEDERĀCIJA

Aivars Platonovs
info@swimming.lv
22840906

